

Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

Teie 17.11.2025 nr 11-1.1/25/5022
Meie 30.12.2025 nr 1.4-1/4987-2

**Noortelaagrite ja erahuvikoolide
tegevustele maksuvabastuse
kohaldamisest**

Austatud proua Kallas

Täname pöördumast käibemaksuseaduse (KMS) § 16 lõike 1 punkti 6 tõlgendamise küsimuses, mis puudutab huvikooli ja noortelaagri poolt osutatavate teenuste maksustamist. Vastused on lisatud esitatud küsimuste juurde.

1. Kuidas Rahandusministeerium tõlgendab KMS § 16 lõike 1 punktis 6 sisalduvaid mõisteid „üldhariduskoolitusega seotud koolitus“, „muu koolitus“ ja „ärilisel eesmärgil antav koolitus“? Palume viidata tõlgenduse õiguslikule alusele või halduspraktikale, mis neid mõisteid sisustab.

Käibemaksuseaduses ei ole mõistet „üldhariduskoolitusega seotud koolitus“. Käibemaksuvaba on alus-, põhi-, kutse-, kesk- või kõrghariduskoolitus, sealhulgas õppevahend, mille koolitusteenuse osutaja võõrandab teenuse saajale, sealhulgas üldhariduskoolitusega seotud eraõpetunni andmine. Termin „üldhariduskoolitusega seotud eraõpetunni andmine“ põhineb käibemaksudirektiivi (2006/112/EC) artikli 132 lõike 1 punktil j. See on õpetaja poolt antav eraõpe õpilasele või õpilastele (võib anda korraga õpet mitmele õpilasele), mis on seotud üldhariduskoolitusega. Näiteks õpetaja annab eratunde, et valmistada õpilast riigieksamiteks või toetada kooli õppekava läbimist.

„Muu koolitus“ on koolitus, mis ei ole alus-, põhi-, kutse-, kesk- või kõrghariduskoolitus nagu koolitus huvikoolis või täienduskoolitusasutuses.

„Ärilisel eesmärgil antav koolitus“ on koolitus, millega konkureeritakse koolitusturul ja mille eesmärk on tulu teenimine. Äriühingu ja füüsilisest isikust ettevõtja eesmärgiks on tulu teenimine, seega nende poolt osutatav koolitusteenus, mis ei ole alus-, põhi-, kesk- või kõrghariduskoolitus, on käibemaksuga maksustatav. Mittetulundusühingutel (MTÜ) ja sihtasutustel (SA) tuleb konkreetse koolituse raames hinnata, kas tegutsetakse ärilisel eesmärgil või mitteärilisel eesmärgil. Ärilisel eesmärgil tegutsetakse juhul, kui teenuse osutamisega konkureeritakse koolitusturul. Näiteks koolitushind on sarnane äriühingu poolt osutatava teenuse hinnaga või osaletakse riigihangetes. Eelkõige hindab oma tegevust iga isik ise, kuid pelgalt MTÜ või SA vormis tegutsemine ei ole määravaks ärilisel või mitteärilisel

eesmärgil osutatava teenuse määratlemisel. Enne 1. jaanuari 2006 oli maksuvaba „muu koolitus, välja arvatud äriühingu või füüsilisest isikust ettevõtja poolt osutatav koolitusteenus“. MTÜ vormi kasutati selleks, et saada maksuvabastus sisult ärilisel eesmärgil osutatavale teenusele ja sellega rikuti konkurentsikoolitusturul.

2. Millised piirid seab eelmises küsimuses viidatud mõistete tõlgendusruumile Euroopa Liidu õigus, sh EL käibemaksudirektiiv ning seonduv kohtupraktika?

Käibemaksudirektiivi artikkel 132 lõike 1 punkti i kohaselt on maksuvaba laste ja noorte haridus, kooli või ülikooliharidus, kutseõpe või ümberõpe, samuti nendega otseselt seotud teenuste osutamine ja kaubatarned nimetatud eesmärkidel tegutsevate avalik-õiguslike organisatsioonide või teiste asjaomases liikmesriigis sarnastel eesmärkidel tegutsevana tunnustatud organisatsioonide poolt. Punkti j kohaselt on maksuvaba õpetajate antav eraõpe kooli- või ülikoolihariduse raames. Artiklites 133 ja 134 on kirjas, millistel tingimustel isikuid saab või ei saa käsitada avalik-õiguslike organisatsioonidena.

Artikli 133 kohaselt võivad liikmesriigid muudele kui avalik-õiguslikele organisatsioonidele maksuvabastust kohaldada, kui eesmärk ei ole kasumi saamine ja võimalikku tekkinud kasumit ei jaotata või organisatsiooni juhitakse vabatahtlikkuse alusel või hinnad on kinnitatud ametkondade poolt või teenuste maksuvabastus ei põhjusta ilmselt konkurentsikõrvaldamist.

Artikli 134 kohaselt ei tohi anda maksuvabastust, kui see ei ole maksust vabastatavate tehingute jaoks tingimata vajalik või selle põhieesmärk on teenida organisatsioonile lisatulu tehingute kaudu, mis otseselt konkureerivad käibemaksuga maksustatavate äriühingute tehingutega.

Euroopa Kohtu otsuste kohaselt ei vabastata käibemaksust mitte kõiki avalikes huvides tegevusi, vaid ainult neid, mis on käibemaksudirektiivis otseselt loetletud ja üksikasjalikult kirjeldatud. Maksuvabastuste määratlemiseks kasutatud termineid tuleb tõlgendada kitsalt, kuna need on erandid üldpõhimõttest, mille kohaselt maksustatakse iga teenus, mille maksukohustuslane on tasu eest osutanud. Kooli ja ülikooliharidus ei piirdu ainult õppega, mis viib kvalifikatsiooni saamiseks eksamiteni, vaid see hõlmab ka teisi tegevusi, mille jaoks õpilaste või üliõpilaste teadmiste ja oskuste arendamiseks õpetust jagatakse, eeldusel, et see õpe toimub koolis või ülikoolis ja need tegevused ei ole puhtalt meelelahutuslikud. Maksuvaba kooli- ja ülikooliharidus hõlmab üldjuhul teadmiste ja oskuste edastamise integreeritud süsteemi, mis hõlmab õppeainete laia ja mitmekesisist valikut ning nende teadmiste ja oskuste süvendamist ning arendamist õpilaste ja üliõpilaste poolt järk-järgult vastavalt nende arengule ja nende spetsialiseerumisele erinevatel selle süsteemi moodustavatel astmetel (vt Euroopa Kohtu kohtuasjad C-449/17 ja C-373/19).

3. Millistel kaalutlustel on Eesti seadusandja otsustanud kasutada käibemaksuseaduses mõistet „koolitus“ käibemaksudirektiivis kasutatud mõiste „haridus“ asemel? Palume selgitada, kas see eristus mõjutab noorte mitteformaalõppe tegevuste (sh laagrid ja huviharidus) maksustamist.

Seaduse vastu võtmisel lähtuti asjaolust, et sõna „haridus“ ei ole tegevus ehk teenuse osutamine. Haridus omandatakse koolituse raames. Ka täiskasvanute koolituse seaduses kasutatakse sõna „koolitus“. Selle sõna kasutamine sõna „haridus“ asemel ei mõjuta noortelaagri ega huvihariduse teenuse maksustamist või mittemaksustamist. Huvikooli poolt

osutatava koolitusteenuse maksustamine või mittemaksustamine sõltub sellest, millisel eesmärgil teenust osutatakse. Teenus on maksuvaba, kui seda ei osutata ärilisel eesmärgil. Noorsootöö seaduse § 10¹ kohaselt osutavad noortelaagri pidaja ja projektilaagri pidaja noortele tervistavat ja arendavat puhkuse teenust, mis ei ole kaetud mõistetega „koolitus“ ega „haridus“.

4. Millistele kaalutlustele tuginedes otsustati KMSi õigusnormi sisustamisel, et käibemaksudirektiiviga ette nähtud laste ja noorte hariduse maksuvabastust ei kohaldata ärilisel eesmärgil korraldatavale koolitusele?

Eesti seadusandluses ei eristata laste ja noorte haridust. Laste ja noorte haridus on käibemaksuseaduses hõlmatud terminiga „muu koolitus“. Käibemaksudirektiivi kohaselt on maksuvaba avalik-õiguslikel eesmärkidel või teiste asjaomases liikmesriigis sarnastel eesmärkidel tunnustatud organisatsioonide poolt osutatav koolitusteenus. Eesti käsitab „muu koolituse“ osas teiste organisatsioonidena neid isikuid, kes ei osuta teenust ärilisel eesmärgil.

5. Milline on Rahandusministeeriumi seisukoht ning Maksu- ja Tolliameti senine halduspraktika KMS § 16 lõike 1 punktis 6 ette nähtud maksuvabastuse kohaldamisega lastele ja noortele osutatavale laagriteenusele ning huviharidusele?

Maksuhaldur ega Rahandusministeerium ei ole halduspraktikat KMS § 16 lg 1 punkti 6 tõlgendamisel muutnud. Seisukoht on toodud punktis 3.

6. Kas ja millistel kaalutlustel on Rahandusministeeriumi hinnangul põhjendatud käsitleda käibemaksu osas erinevalt munitsipaal- ja erahuvikooli, kui mõlemad tegutsevad sama seadusliku aluse (huvikooli seadus, erakooli seadus) järgi ja täidavad samasuguseid hariduslikke eesmärke?

Munitsipaalkoolide ja erakoolide koolitusteenuste maksustamist ei käsitata erinevalt. Käibemaksuvaba on huvikooli teenus, mida ei osutata ärilisel eesmärgil. See kehtib nii munitsipaalkoolile kui ka erahuvikoolile.

7. Kas Rahandusministeeriumi hinnangul on ilma käibemaksuseadust muutmata võimalik senise halduspraktika ümberkujundamine selliselt, et noorsootöö seaduse alusel tegutsevatele tegevusloaga noorte püsi- ja projektlaagrite noortele osutatavale mitteformaalharidusliku sisuga laagriteenusele kohalduks käibemaksuvabastus?

Halduspraktikat ei ole võimalik seadusi muutmata muuta. Käibemaksuseaduse kohaselt rakendatakse maksuvabastust koolitusteenusele. Eesti Vabariigi haridusseaduse (HaS) § 2 kohaselt on haridus õppeprogrammidega ettenähtud teadmiste, oskuste, vilumiste, väärtuste ja käitumisnormide süsteem, mida ühiskond tunnustab ning mille omandatust ta kontrollib. Haridus liigitatakse üldhariduseks, kutsehariduseks ja huvihariduseks (HaS §-d 11–13). Õppetasemete järgi liigitatakse haridus alushariduseks, põhihariduseks, keskhariduseks, kõrghariduseks ja täiendushariduseks. Õppeasutused on põhikoolid ja gümnaasiumid, kutseõppeasutused, rakenduskõrgkoolid, ülikoolid, lasteaiad, lastehoiud, huvikoolid ja täienduskooliasutused (HaS §-d 20–26). Pelgalt sellest, et 1. septembrist 2025 sätestati HaS-i § 18¹ lõikesse 2, et mitteformaalõppe võimalusi pakuvad eeskätt noorsootöö, huvihariduse ja täiskasvanute täienduskoolituse asutused ja organisatsioonid, ei saa järeldada, et noortelaagri teenus on koolitusteenus. Noortelaager ei ole oma olemuselt ega ka Eestis kehtivate seaduste kohaselt koolitusteenus. Noorsootöö seaduse § 10¹ lg 1 ja 2 kohaselt

osutatakse nii noortelaagrites kui projektlaagrites noortele tervistavat ja arendavat puhkuse teenust. Seda arvestades ei ole võimalik laagriteenust pidada maksuvabaks koolitusteenuseks.

Senist halduspraktikat on võimalik muuta vaid siis, kui haridust puudutavas seaduses eristatakse need laagrid, mille põhieesmärgiks on koolitus, peamiselt meelelahutusele suunatud laagritest.

Siinkohal tuleb arvestada, et kuna noortelaagrid saavad tegevustoetusi, ei pruugi nende teenuse maksuvabastusega kaasneda teenuse hinna alanemist. Tegevustoetusi ei maksustata ning võib tekkida juhus, et kaupade ja teenuste ostmisel makstav sisendkäibemaks on suurem kui teenuselt arvestatud käibemaks.

8. Kas Rahandusministeeriumi hinnangul on ilma käibemaksuseadust muutmata võimalik senise halduspraktika ümberkujundamine selliselt, et tegevusluba omavate huvikoolide lastele ja noortele huvihariduse pakkumine oleks sõltumata omandivormist vabastatud käibemaksuga maksustamise kohustusest?

Eesti seadusandluses ei eristata laste ja noorte haridust. Laste ja noorte haridus on käibemaksuseaduses hõlmatud terminiga „muu koolitus“, mis on maksuvaba, kui seda ei osutata ärilisel eesmärgil. Seega maksuvabastus ei sõltu omandivormist, vaid sellest, mis eesmärgil tegutsetakse.

9. Meile teadaolevalt on nii laagrikorraldajate kui ka erahuvikoolide hulgas neid, kes on end juba varasemalt käibemaksukohustuslasena registreerinud. Milline on Rahandusministeeriumi ettepanek kõigi laagrikorraldajate ja erahuvikoolide võrdseks kohtlemiseks?

Laagrikorraldajaid ja erahuvikoole koheldakse võrdselt vastavalt seadusele, sõltumata sellest, kas nad on juba registreeritud käibemaksukohustuslased või ei ole.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Sirje Pulk 5885 1469
Sirje.Pulk@fin.ee